

TARYBA

Tarybos išvados dėl priemonių, kurių tikslas – padėti sustabdyti vaikų antsvorio ir nutukimo didėjimą ⁽¹⁾

(2017/C 205/03)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA

PRIMENA:

1. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) ⁽²⁾ 168 straipsnį, kuriame nurodyta, kad „žmonių sveikatos aukšto lygio apsauga užtikrinama nustatant ir įgyvendinant visas Sąjungos politikos ir veiklos kryptis“ ir kad „Sąjunga skatina valstybių narių bendradarbiavimą visuomenės sveikatos srityje ir prireikus remia jų veiksmus“;
2. jog nuo 2000 m. Europos Sąjungos Taryba pabrėžia, kad svarbu skatinti sveiką gyvenseną, visų pirma pasitelkiant mitybą ir fizinį aktyvumą, visų pirma ⁽³⁾:
 - 2000 m. gruodžio 14 d. priimtoje Tarybos rezoliucijoje dėl sveikatos ir mitybos ⁽⁴⁾,
 - 2005 m. birželio 3 d. priimtose Tarybos išvadose dėl nutukimo, mitybos ir fizinės veiklos ⁽⁵⁾,
 - 2006 m. lapkričio 30 d. priimtose Tarybos išvadose „Sveikatos klausimai visose politikos kryptyse“ ⁽⁶⁾,
 - 2007 m. gruodžio 6 d. priimtose Tarybos išvadose dėl ES strategijos su mityba, antsvoriu ir nutukimu susijusioms sveikatos problemoms spręsti įgyvendinimo ⁽⁷⁾,
 - 2010 m. birželio 8 d. priimtose Tarybos išvadose dėl teisingumo ir sveikatos aspektų visų kryptių politikoje: solidarumas sveikatos srityje ⁽⁸⁾,
 - 2012 m. lapkričio 27 d. priimtose Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų išvadose dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo ⁽⁹⁾,
 - 2014 m. birželio 20 d. priimtose Tarybos išvadose dėl mitybos ir fizinio aktyvumo ⁽¹⁰⁾ ir
 - 2016 m. birželio 17 d. priimtose Tarybos išvadose dėl maisto produktų gerinimo ⁽¹¹⁾;

⁽¹⁾ Pagal Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją vaiku laikomas „kiekvienas žmogus, neturintis 18-os metų, jei pagal taikomą įstatymą jo pilnametystė nepripažinta anksčiau“.

⁽²⁾ OL C 326, 2012 10 26, p. 47 (suvestinė redakcija).

⁽³⁾ Kitose susijusiose Tarybos išvadose ar rekomendacijose: 2002 m. gruodžio 2 d. priimtose Tarybos išvadose dėl nutukimo, 2003 m. gruodžio 2 d. priimtose Tarybos išvadose dėl sveikos gyvensenos: švietimo, informavimo ir komunikacijos, 2007 m. gegužės 31 d. priimtose Tarybos išvadose dėl sveikatingumo skatinimo pasitelkiant mitybą ir fizinį aktyvumą, 2008 m. lapkričio 20 d. priimtoje Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliucijoje dėl jaunimo sveikatos ir gerovės, 2011 m. gruodžio 2 d. priimtose Tarybos išvadose „Sveikatos skirtumų panaikinimas ES imantis bendrų sveikos gyvensenos skatinimo veiksmų“ ir 2013 m. lapkričio 26 d. priimtoje Tarybos rekomendacijoje dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo įvairiuose sektoriuose.

⁽⁴⁾ OL C 20, 2001 1 23, p. 1.

⁽⁵⁾ Dok. 9181/05 SAN 67.

⁽⁶⁾ Dok. 16167/06 SAN 261.

⁽⁷⁾ Dok. 15612/07 SAN 227 DENLEG 118.

⁽⁸⁾ Dok. 9947/10 SAN 120 SOC 355.

⁽⁹⁾ OL C 393, 2012 12 19, p. 22.

⁽¹⁰⁾ OL C 213, 2014 7 8, p. 1.

⁽¹¹⁾ OL C 269, 2016 7 23, p. 21.

3. 2014–2020 m. ES kovos su vaikų nutukimu veiksmų planą⁽¹⁾, kuriame pripažįstamas teigiamas sveikatos ugdymo ir ligų prevencijos poveikis tiek piliečiams, tiek sveikatos priežiūros sistemoms, ir sveikos mitybos⁽²⁾ bei fizinio aktyvumo skatinimo svarba lėtinių ligų ir neužkrečiamųjų ligų rizikos mažinimui ir valstybių narių prašoma vienu iš svarbiausių prioritetų toliau laikyti sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimą, tokiu būdu prisidedant prie ES piliečių sveikatos ir gyvenimo kokybės gerinimo ir sveikatos priežiūros sistemų tvarumo; taip pat 2015–2020 m. Europos maisto produktų ir mitybos politikos veiksmų planą⁽³⁾;
4. 2013 m. gegužės 27 d. Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) 2013–2020 m. pasaulinį veiksmų planą neužkrečiamųjų ligų prevencijos ir kontrolės srityje⁽⁴⁾ ir devynis jame nurodytus savanoriškus visuotinius tikslus; PSO Europos regiono 2016–2025 m. fizinio aktyvumo strategiją⁽⁵⁾; PSO Kovos su vaikų nutukimu komisijos ataskaitą (2016 m.)⁽⁶⁾, kurioje pateiktas išsamus ir integruotas rekomendacijų, kaip spręsti vaikų nutukimo problemą, rinkinys;
5. 2015 m. rugsėjo 25 d. JT rezoliuciją „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“, kurioje pripažįstama, kad norint kovoti su nelygybe reikia taikyti daugiašalį suinteresuotųjų subjektų ir daugiasektorinį požiūrį, kartu užtikrinant, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje⁽⁷⁾;
6. 2013 m. liepos 5 d. Vienos deklaraciją dėl mitybos ir neužkrečiamųjų ligų įgyvendinant strategiją „Sveikata 2020“⁽⁸⁾, kurioje buvo susitarta kovoti su nutukimu ir teikti prioritetą darbui sveikos vaikų mitybos srityje, visų pirma siekiant sukurti sveikesniam maistui ir gėrimams palankią aplinką;
7. pirmininkaujančios Maltos kartu su Europos Komisija, PSO, Jungtiniu tyrimų centru ir Mitybos ir fizinio aktyvumo aukšto lygio grupės nariais parengtą techninę ataskaitą dėl sveiko maisto produktų mokykloms viešųjų pirkimų 2017 m.⁽⁹⁾;
8. 2017 m. vasario 22 d. Europos Komisijos pateiktą ES kovos su vaikų nutukimu veiksmų plano laikotarpio vidurio peržiūros ataskaitos projektą⁽¹⁰⁾;

PRIPAŽIŪSTA, KAD:

1. visų šalių ekonominiam ir socialiniam vystymuisi užtikrinti sveikata yra vertybė, galimybė ir investicija;
2. didelis vaikų antsvorio ir nutukimo paplitimas daugelyje valstybių narių yra didelė sveikatos problema, prisidedanti prie nelygybės sveikatos srityje didėjimo, kadangi vaikai, kaip pažeidžiamiausia grupė, nukenčia labiausiai, ir kad nutukimas vaikystėje akivaizdžiai pranašauja nutukimą suaugus – tai sukelia gerai žinomų padarinių sveikatai ir ekonomikai, – kadangi daugiau kaip 60 % antsvorio turinčių vaikų greičiausiai taps antsvorio turinčiais suaugusiais⁽¹¹⁾;
3. vaikų antsvoris ir nutukimas yra susiję su rimtomis pasekmėmis sveikatai tiek trumpuoju, tiek ilgesniu laikotarpiu, įskaitant padidėjusią II tipo diabeto, astmos, hipertenzijos, širdies ir kraujagyslių bei kitų ligų riziką, ir kad susirgus šiomis ligomis nutukimas žymiai sumažina jų gydymo veiksmingumą;
4. nutukimas neigiamai veikia gyvenimo kokybę ir yra susijęs, *inter alia*, su žema saviverte;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf

⁽²⁾ Sąvoka „sveika mityba“ vartojama sinonimiškai su sąvoka, kuri vartojama 2014–2020 m. ES kovos su vaikų nutukimu veiksmų plane

http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf

ir PSO Kovos su vaikų nutukimu komisijos ataskaitoje

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204176/1/9789241510066_eng.pdf.

⁽³⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/253727/64wd14e_FoodNutAP_140426.pdf

⁽⁴⁾ http://www.who.int/nmh/events/ncd_action_plan/en/

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/282961/65wd09e_PhysicalActivityStrategy_150474.pdf?ua=1

⁽⁶⁾ http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204176/1/9789241510066_eng.pdf

⁽⁷⁾ http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

⁽⁸⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/234381/Vienna-Declaration-on-Nutrition-and-Noncommunicable-Diseases-in-the-Context-of-Health-2020-Eng.pdf?ua=1

⁽⁹⁾ <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/public-procurement-food-health-technical-report.pdf>

⁽¹⁰⁾ 2014–2020 m. ES kovos su vaikų nutukimu veiksmų plano įgyvendinimo tyrimas <https://www.eu2017.lt/Documents/Reports/mid-term%20evaluation%20APCO%20report%20Draft.pdf>.

⁽¹¹⁾ PSO nutukimo statistika.

<http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/obesity/data-and-statistics>

5. vaikų antsvorio ir nutukimo priežastys yra kompleksinės ir jas lemia įvairūs veiksniai, dažniausiai atsirandantys būnant nutukimą skatinančioje ⁽¹⁾ aplinkoje;
6. nepakankamas fizinis aktyvumas ir nesubalansuota mityba lemia antsvorį, nutukimą ir įvairias lėtines ligas. Todėl turi būti tinkamai atsižvelgiama į abi šias sritis;
7. iš naujausių bandymų galima spręsti, kad esama epigenetinių pokyčių, kurie tam tikrais atvejais gali prisidėti prie antsvorio atsiradimo arba nutukimo; kai kurie tyrimai rodo, kad su vėlesniu vaikų nutukimu yra siejami tokie rizikos veiksniai kaip didesnis motinos kūno masės indeksas iki nėštumo, tabako poveikis vaisiui, pernelyg didelis motinos svorio priaugimas nėštumo laikotarpiu ir spartesnis kūdikių svorio priaugimas per pirmąsias 1 000 dienų ⁽²⁾;
8. Europos vaikų nutukimas labai susijęs su jų tėvų socialine ir ekonomine padėtimi: yra didesnė tikimybė, kad žemesnių socialinių ir ekonominių grupių tėvai turės antsvorio. Didesnė tikimybė, kad nutukusių tėvų arba tėvų, kurių socialinė ir ekonominė padėtis blogesnė, vaikai turės prastus mitybos įpročius ir igis antsvorio. Be to, kai kuriose valstybėse narėse yra mažesnė tikimybė, kad vaikai iš žemesnių socialinių ir ekonominių grupių, ypač priešlaikinio gimimo atveju, bus maitinami krūtimi ⁽³⁾;
9. dabartinė politika, kurios tikslas – ugdyti sveikatą ir vykdyti antsvorio nei nutukimo prevenciją siekiant sustabdyti vaikų nutukimo didėjimą, nebuvo pakankamai veiksminga. Vaikų nutukimo problemai išspręsti jokio pavienio veiksmo nepakanka. Be to, sektorių politika taip pat gali daryti didelį nepageidaujamą poveikį sveikai mitybai ir fiziniam aktyvumui. Todėl vaikų nutukimo problema turėtų būti vienas iš svarbiausių atskirų valstybių narių ir Europos Sąjungos darbotvarkės punktų, o ją spręsti reikia prioriteto tvarka ir pasitelkiant įvairius koordinuotus veiksmus įvairiuose sektoriuose;
10. reikia tolesnių mokslinių tyrimų siekiant geriau suprasti vaikų antsvorį ir nutukimą lemiančius veiksnius, be kita ko, epigenetinius, ir išnagrinėti faktiniais duomenimis grindžiamus požiūrius, kuriais siekiama sveikos mitybos ir didesnio fizinio aktyvumo visą gyvenimą. Be to, reikia atlikti išsamesnius visuomenės sveikatos mokslinius tyrimus siekiant akcentuoti ekonomines pasekmes ir lemiamus ekonominius veiksnius visose socialinėse ir ekonominėse grupėse, taip pat užtikrinti veiksmingą su visuomenės sveikata susijusią politiką, intervencines priemones ir prevencijos programas;
11. atsižvelgiant į akivaizdų faktą, kad gerai maitinamas vaikas yra sveikesnis, sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo galimybė nuo pat ankstyvo amžiaus sudaro sąlygas vaikams užaugus tapti sveikais suaugusiais. Sveiki vaikai yra geriau pasirengę mokytis ir ugdytis mokykloje, dėl to vėliau gyvenime jie turi geresnių asmeninio tobulėjimo galimybių ir yra produktyvesni;
12. PSO duomenimis, 5–17 metų amžiaus vaikai ir jaunuoliai per dieną vidutiniško arba didelio intensyvumo fiziniam aktyvumui turėtų skirti bent 60 minučių. Be to, bent 3 kartus per savaitę turėtų būti įtraukta labai intensyvi veikla ir raumenis bei kaulus stiprinanti veikla ⁽⁴⁾. Turėtų būti atsižvelgiama į turimas nacionalines rekomendacijas;
13. visas valdžios sektorius ir visa visuomenė turėtų laikytis tarpsektorinio bendradarbiavimu grindžiamo požiūrio, kad būtų užtikrinta sveika aplinka, be kita ko, sveikatos, švietimo, maisto gamybos, žemės ūkio ir žuvininkystės, prekybos ir pramonės, finansų, sporto, kultūros, komunikacijų, aplinkos ir miestų planavimo, transporto, socialinių reikalų ir mokslinių tyrimų srityse;
14. kadangi daugumoje Europos šalių beveik trečdalį dienos vaikai praleidžia mokymo aplinkoje, svarbu, kad vaikų ugdymo aplinkoje ir vaikų priežiūros centruose bendradarbiaujant su tėvais būtų skatinama sveika mityba ir fizinis aktyvumas. Turėtų būti stengiamasi ugdymo aplinkoje sukurti sveiko gyvenimo būdo rėmimui palankią aplinką;

⁽¹⁾ Nutukimo skatinimas – tai visas aplinkos, galimybių arba gyvenimo sąlygų poveikis, dėl kurio ir skatinamas asmenų arba populiacijų nutukimas. Pagal su nutukimu siejamos aplinkos analizės lentelę (ANGELO), vertinant su nutukimu susijusias priemones (pvz., su mityba susijusį elgesį, fizinį aktyvumą arba svorį), aplinka analizuojama atsižvelgiant į du aspektus: dydį (mikro arba makro) ir pobūdį (fizinė, ekonominė, politinė ir socialinė bei kultūrinė). Žr.: Swinburn B, Egger G, Raza F. *Dissecting Obesogenic Environments: The Development and Application of a Framework for Identifying and Prioritizing Environmental Interventions for Obesity*. *Prev Med*, 1999 12;29(6):563–570.

⁽²⁾ Woo Baidal JA, Locks LM, Cheng ER, Blake-Lamb TL, Perkins ME, Taveras EM. *Risk Factors for Childhood Obesity in the First 1,000 Days: a Systematic Review*. *AJPM*. 2016;50(6):761–779.

⁽³⁾ Žr. Flacking, R., Hedberg Nyqvist, K, Ewald, U. *Effects of socioeconomic status on breastfeeding duration in mothers of preterm and term infants*. *Eur J Public Health* 2007; 17 (6): 579–584. doi:10.1093/eurpub/ckm019.

⁽⁴⁾ *Global recommendations on physical activity for health* http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_recommendations/en/.

15. maitinimas mokyklose suteikia puikią galimybę remti sveikos mitybos įpročius ir ugdyti sveikatą; šiuo tikslu ugdymo aplinkoje turėtų būti skatinama vartoti sveiką maistą;
16. Vyriausybės ir viešosios institucijos turi galimybę rengdamos viešuosius pirkimus padidinti sveiko maisto, taigi, ir geresnės mitybos, paklausą ir turi galimybių teisingu ir skaidriu būdu daryti įtaką rinkai bei skatinti naujoves, kad būtų tiekiamas maistingumo požiūriu labiau subalansuotas maistas;
17. gausu duomenų, kurie pateisintų efektyvesnius veiksmus, susijusius su prekyba didelės energinės vertės maisto produktais ir maisto produktais, kuriuose yra daug sočiųjų riebalų, riebalų rūgščių transizomerų, cukraus ir druskos. Iš sukauptos patirties ir duomenų galima spręsti, kad didesniai savanoriškų veiksmų efektyvumui užtikrinti gali prireikti reguliavimo priemonių;
18. optimaliam augimui, vystymuisi ir sveikatai užtikrinti yra naudinga, kad pirmuosius šešis gyvenimo mėnesius kūdikis būtų maitinamas vien krūtimi. Vėliau kintantiems mitybos poreikiams patenkinti kūdikiai turėtų gauti tinkamos mitybinės vertės ir saugaus papildomo maisto, maitinimą krūtimi tęsiant iki dvejų metų amžiaus arba ilgiau. Maitinti krūtimi ir vartoti saugų papildomą maistą reikėtų atsižvelgiant į PSO rekomendacijas⁽¹⁾ arba nacionalines rekomendacijas, jei jų yra;

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ:

1. į nacionalinius veiksmų planus, strategijas ar veiklą, susijusius su mityba ir fiziniu aktyvumu, įtraukti tarpsektorines priemones, kuriomis siekiama kovoti su vaikų nutukimu, daug dėmesio skiriant ne tik sveikatos ugdymui ir ligų prevencijai, bet ir tiems vaikams ir paaugliams, kurie jau turi antsvorio ar yra nutukę; visų pirma reikėtų įtraukti:
 - visą gyvenimą apimančią tarpsektorinę politiką ir veiksmus, kurių tikslas yra mažinti socialinę bei ekonominę nelygybę, skiriant ypač daug dėmesio pažeidžiamiems vaikams ir paaugliams, augantiems palankių socialinių sąlygų neturintiose bendruomenėse, pavyzdžiui, suteikiant geresnių sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo galimybių,
 - skaidrų ir veiksmingą valdymą, kad būtų šalinami atsvorį ir nutukimą lemiantys veiksniai,
 - politiką, kuria siekiama kuo labiau padidinti sveikos mitybos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo apsaugos veiksmų poveikį ir kuo labiau sumažinti įvairių atsvorį ir nutukimą skatinančių rizikos veiksnių poveikį,
 - priemones, kuriomis vaikų ugdymo aplinkoje ir vaikų priežiūros centruose sudaromos palankios sąlygos skatinti sveiką mitybą ir tinkamą sveikatinamąjį fizinį aktyvumą, remiantis nacionalinėmis ar tarptautinėmis rekomendacijomis,
 - priemones, kuriomis vaikai, tėvai ir ugdytojai skatinami įgyti įgūdžių, susijusių su mityba, fiziniu aktyvumu ir nejudria gyvensena, laikantis požiūrio, kurio pagrindas yra šeima,
 - priemones, kuriomis skatinamas fizinis aktyvumas rekreaciniuose objektuose, kad būtų raginama keisti nejudrią gyvenimą ir būtų plėtojamos bei teikiamos prieinamos laisvalaikio fizinio aktyvumo paslaugos ir sudaromos palankios sąlygos kasdieniam fiziniam aktyvumui ir aktyviam keliavimui⁽²⁾,
 - priemones, kuriomis užtikrinama, kad vaikų ugdymo įstaigos būtų apsaugota aplinka, kurioje nebūtų jokių formų rinkodaros, prieštaraujančios skatinimui pasirinkti sveikesnį gyvenimo būdą,
 - priemones, kuriomis tvariai skatinama sveika mityba ir vartojimo praktika ir kuriomis padedama mažinti skirtumus sveikatos srityje ir socialinę nelygybę,
 - priemones, kuriomis skatinama gerinti daugiausia vaikų vartojamus maisto produktus ir stebėti tokių gerinimą, nes jos yra svarbios siekiant užtikrinti, kad bet kurioje aplinkoje ir visoms amžiaus grupėms būtų lengva pasirinkti sveiką maistą, kaip nurodyta Tarybos išvadose dėl maisto produktų gerinimo,

⁽¹⁾ Ši rekomendacija grindžiama ekspertų konsultacijos (2001 m. kovo 28–30 d., Ženeva), kuria buvo užbaigta maitinimo tik krūtimi optimalios trukmės sisteminė peržiūra, išvadomis ir rekomendacijomis (žr. dokumentą A54/INF.DOC./4).

⁽²⁾ Aktyvus keliavimas reiškia bet kurios rūšies žmogaus jėga varomą transportą – ėjimą, važiavimą dviračiu, naudojimąsi neigaliųjų vežimėliu, riedučiais ar riedlentėmis. Žr. <http://www.phac-aspc.gc.ca/hp-ps/hl-mvs/pa-ap/at-ta-eng.php>.

- priemonės, kuriomis šeimos įgalinamos ir joms sudaromos sąlygos pasirinkti sveikesnį gyvenimo būdą, įskaitant galimybę sveikai maitintis ir fizinio aktyvumo skatinimą, tinkamai atsižvelgiant į laiko apribojimus ir socialinius bei ekonominius veiksnius,
 - priemonės, kuriomis raginama įvairioje aplinkoje skatinti ankstyvus veiksmus: maitinti tik krūtimi pirmuosius šešis mėnesius, pradėti maitinti tinkamos mitybinės vertės papildomu maistu nuo šešių mėnesių, maitinimą krūtimi tęsiant iki dvejų metų amžiaus ar ilgiau arba atsižvelgiant į turimas nacionalines rekomendacijas,
 - priemonės, kuriomis skatinami vaikų nutukimą lemiančių veiksnių moksliniai tyrimai ir moksliniai tyrimai, kuriais ieškoma geresnių šios problemos sprendimo būdų,
 - priemonės, kuriomis gerinama galimybės visą gyvenimą, be kita ko, prieš pastojimą ir nėštumo metu, naudotis tinkamomis specialistų rekomendacijomis, konsultacijomis ir stebėseną, susijusiomis su sveika mityba ir sveikatinamuoju fiziniu aktyvumu,
 - priemonės, kuriomis sveikatos specialistams, dirbantiems su nėščiosiomis, kūdikiais, vaikais, paaugliais, tėvais ir šeimomis, būtų užtikrinamas tęstinis mokymas, grindžiamas naujausiomis turimomis mokslinėmis rekomendacijomis mitybos, sveikatinamojo fizinio aktyvumo ir atsvario bei nutukimo prevencijos ir valdymo srityse,
 - prevencinį sveikatos tikrinimą, kad būtų nustatyta, kuriems vaikams kyla rizika turėti atsvario arba nutukti, ir atsvario turinčių bei nutukusių vaikų, ypač tų, kurie yra itin nutukę, gydymą ir priežiūrą,
 - priemonės, kurių tikslas yra kuo labiau padidinti esminį pirminės sveikatos priežiūros vaidmenį užtikrinant atsvario ir nutukimo prevenciją, ankstyvąjį nustatymą ir valdymą,
 - priemonės, kuriomis mažinama prekybos didelės energinės vertės ir daug sočiųjų riebalų, riebalų rūgščių transizomerų, cukraus ir druskos turinčiais maisto produktais, šių produktų reklamos bet kokioje žiniasklaidos priemonėje (įskaitant reklamą interneto platformose ir socialinėje žiniasklaidoje) ir rėmimo, su kuriais susiduria vaikai ir paaugliai, įtaka, ir stebimas šių priemonių poveikis bei apie jį informuojama;
2. parengti konkrečias mitybos gaires vaikams ir paaugliams, skirtas ir sveiko svorio, ir atsvarį turintiems ar nutukusiems vaikams ir paaugliams. Tokiose gairėse tėvams, globėjams ir ugdymo įstaigų maisto tiekėjams reikia pateikti rekomendacijų dėl, *inter alia*, tinkamų porcijų dydžių, ir informaciją, kurioje išdėstomos maistingo, įperkamo ir tinkamo maisto pasirinkimo galimybės;
 3. parengti nacionalines konkrečias gaires dėl kasdienio fizinio aktyvumo skatinimo;
 4. užtikrinti, kad mitybos, fizinio aktyvumo ir sveikatos srityje veikiančių nacionalinių valdžios institucijų komunikacijos ir konsultacijų veikla būtų rengiama ir vykdoma tokiomis sąlygomis, kuriomis nedaroma jokie nederamo komercinio poveikio;
 5. didinti bendras pastangas, kad būtų sumažintas į vaikus ir paauglius orientuotos maisto produktų rinkodaros komunikacijos, prieštaraujančios skatinimui pasirinkti sveikesnį gyvenimo būdą, bendras kiekis ir įtaigumas;
 6. bendradarbiauti su maisto gamintojais, mažmenininkais ir viešojo maitinimo sektoriumi, kad būtų skatinama gerinti maistą, laikantis sveikatos sektoriaus gairių, taip pat propaguoti sveiką maistą, kad sveikus maisto produktus būtų lengva pasirinkti;
 7. tinkamais atvejais, bendradarbiaujant su suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant vartotojų ir vaikų reikalų srityje veikiančias nevyriausybinės organizacijas, nustatyti priemonės arba skatinti rengti elgesio kodeksus. Tokiu būdu būtų siekiama užtikrinti, kad į vaikus ir paauglius orientuota rinkodaros komunikacija nebūtų skatinama vartoti didelės energinės vertės ir daug druskos, cukrų ar sočiųjų riebalų ir riebalų rūgščių transizomerų turinčius arba kitaip nacionalinių ar tarptautinių mitybos gairių neatitinkančius maisto produktus, ir kad pramonės sektoriaus pastangos gerinti maisto produktus, jais prekiauti ir juos reklamuoti būtų vis nuoseklesnės;
 8. apsvarstyti teisėkūros priemonės, kuriomis, tinkamais atvejais, būtų skatinamas fizinis aktyvumas, sveika mityba ir užtikrinama palanki aplinka;
 9. Igyvendinti sveikatos aspektų integravimo į visų sričių politiką požiūrį, padedantį sukurti didesnę įprastinį ir laisvalaikio fizinį aktyvumą skatinančią aplinką ir infrastruktūrą ir lengviau pasirinkti sveikesnius maisto produktus;

10. įgyvendinti jau pradėtas sveikatos būklės stebėjimo visą gyvenimą programas, ypatingą dėmesį skiriant nėščiujų, vaikų ir paauglių mitybai ir fiziniam aktyvumui, kad būtų plėtojami ir vykdomi tiksliniai veiksmai. Įgyvendinant šias programas turi būti sudarytos sąlygos stebėti įvairius rodiklius, pavyzdžiui, socialinę nelygybę;
11. apsvarstyti suaugusiųjų ir vaikų antsvorio ir nutukimo ekonominių pasekmių analizę, ypač sveikatos priežiūros ir specialiąsias išlaidas, našta valstybės biudžetui ir šeimų biudžetams visomis socialinėmis ir ekonominėmis sąlygomis;

RAGINA VALSTYBES NARES IR KOMISIJA:

1. užtikrinti, kad kova su vaikų antsvoriu ir nutukimu būtų vienas iš Europos Sąjungos prioritetų, į kurią būtų atsižvelgiama įvairių sektorių politikoje ir Komisijos darbotvarkėje, kartu visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją;
2. tinkamais atvejais dirbti drauge su visais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant vartotojų ir vaikų reikalų srityje veikiančias nevyriausybinės organizacijas, vadovaujant visuomenės sveikatos institucijomis, kad būtų rengiamos, stiprinamos ir peržiūrimos vietos, nacionalinio ir Europos lygmens iniciatyvos; tai turėtų būti daroma siekiant sumažinti didelės energinės vertės ir daug druskos, cukrų ar sočiųjų riebalų ir riebalų rūgščių transizomerų turinčių arba kitaip neatitinkančių nacionalinių ar tarptautinių mitybos gairių maisto produktų pardavimą vaikams ir paaugliams, taip pat kovoti su nejudria gyvensena, naudojantis faktiniais duomenimis grindžiamomis priemonėmis, atsižvelgiant į duomenis, kad prekyba ir prie ekranų praleidžiamas laikas yra labai susiję su vaikų ir paauglių nutukimu;
3. visų pirma atsižvelgti į tai, kad skubiai reikia reaguoti į naują problemą: prekybą ir reklamą naudojantis internetinėmis platformomis ir socialinės žiniasklaidos priemonėmis, kuriose komunikacija dažniau yra orientuota į pavienius vaikus ir ją yra sunkiau stebėti;
4. skatinti savanorišką maisto produktų ženklimą laikantis Reglamente (ES) Nr. 1169/2011, ypač jo 35 straipsnio 1 dalyje, nustatytų principų, padedant visiems vartotojams, ypač priklausančius žemesnėms socialinėms ir ekonominėms grupėms, pasirinkti sveiką maistą ir skatinti švietimo bei informavimo kampanijas, kurių tikslas – užtikrinti, kad vartotojai geriau suprastų informaciją apie maisto produktus, įskaitant maistingumo ženklimą;
5. mitybos ir fizinio aktyvumo aukšto lygio grupėje nustatyti tinkamus mechanizmus, kad būtų geriau renkami duomenys apie sveikatos rodiklius, taip pat duomenys apie intervencines priemones ir veiksmus, ypač susijusius su elgsena, apsaugos veiksniais ir rizikos veiksniais, antsvoriu, nutukimu ir rezultatais sveikatos srityje, kad turimi duomenys būtų aktualūs, patikimi ir palyginami;
6. nustatyti, kad fizinio aktyvumo stebėseną ir maisto produktų maistinė kokybę vaikų ugdymo aplinkoje būtų prioritetinės sritys, įvertinant vaikų ir paauglių nutukimo ir antsvorio sąsajas su socialine nelygybe ir atitinkamą jos poveikį;
7. remti PSO vaikų nutukimo stebėsenos iniciatyvą⁽¹⁾, kurios tikslas yra nuolat vertinti pradinukų antsvorio ir nutukimo tendencijas, o paauglių atveju – mokyklinio amžiaus vaikų sveikatą veikiančios elgsenos tyrimą⁽²⁾, kad būtų išsiaiškinta epidemijos raida šioje gyventojų grupėje ir sudarytos sąlygos palyginti Europos regiono šalių duomenis;
8. visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją, toliau remti ir įgyvendinti 2014–2020 m. kovos su vaikų nutukimu veiksmų planą, ypač tarpvalstybinę veiklą ir poveikį, pavyzdžiui, kiek tai susiję su maisto produktų gerinimu ir į vaikus orientuota rinkodara;
9. plėtoti ir vertinti faktiniais duomenimis grindžiamas programas ir gaires, susijusias su rizikos grupėms priklausantiems, antsvorio turintiems ir nutukusiems vaikams ir paaugliams skirtais sveikatos ugdymo ir prevenciniais intervenciniais veiksmais, taip pat diagnostavimu ir gydymo galimybėmis; be to, teikti sveikatos priežiūros specialistams mokymą ir orientuoti juos laikantis PSO gairių ir rekomendacijų;
10. nustatyti, kokia valstybių narių geroji praktika atitinka faktiniais duomenimis grindžiamus atrankos kriterijus, ir platinti informaciją apie ją valstybėms narėms, kartu atsižvelgiant į institucinį kontekstą;

⁽¹⁾ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/nutrition/activities/monitoring-and-surveillance/who-european-childhood-obesity-surveillance-initiative-cosi>

⁽²⁾ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/Life-stages/child-and-adolescent-health/health-behaviour-in-school-aged-children-hbcs>

RAGINA KOMISIJĄ:

1. toliau remti mokslinių tyrimų projektus ir stebėsenos iniciatyvas, kurių tikslas yra stebėti vaikų antsvorį ir nutukimą ir su jais kovoti, ir teikti joms išteklius, įskaitant gerosios praktikos pavyzdžių ir sėkmės istorijų, atrinktų remiantis griežtais kriterijais, platinimą;
 2. užtikrinti veiksmingą sveikatos aspektų integravimo į visų sričių politiką požiūrį, kuriuo įvairiuose sektoriuose ir įvairiomis iniciatyvomis skatinama sveikata bei prevencija ir skiriama dėmesio mitybai;
 3. toliau įtraukti suinteresuotuosius subjektus į veiklą ES lygmeniu, ypač produktų gerinimo srityje, naudojantis tinkamomis vertinimo ir atskaitomybės sistemomis, ir reguliariai pranešti apie pokyčius;
 4. remti maisto produktų rinkodaros ir komercinės komunikacijos srities ES elgesio kodeksų rengimą, ypač kiek tai susiję su vaikais ir paaugliais, kartu tinkamai įtraukiant suinteresuotuosius subjektus;
 5. remti valstybių narių, pageidaujančių kuo plačiau plėtoti ir įgyvendinti atitinkamas koordinuojamas iniciatyvas, bendrą darbą, ypač maisto produktų gerinimo, nutukimo pasekmių ekonominės analizės, rinkodaros ir maisto produktų viešųjų pirkimų srityse.
-